

## **ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ ТА ОРГАНІЗАТОРСЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПРОФЕСІОНАЛІВ**

Нинішній час – час змін, тож Україні потрібні люди, здатні приймати нестандартні рішення, критично мислити, організовувати людей та вести за собою. Саме тому найбільш актуальними у прикладній психологічній науці постають проблеми, що пов'язані з професійним становленням і розвитком особистості, зокрема комунікативних та організаторських навичок.

Особливої уваги потребує особистісно-професійний розвиток фахівців на етапі їх професійної підготовки (професійного навчання), оскільки саме у цей період відбувається набуття майбутніми професіоналами загальних і фахових компетентностей, частиною яких є комунікативні й організаторські навички і вміння [2, с.115].

Зважаючи на широкий спектр теоретичних та експериментальних досліджень комунікативних та організаторських здібностей, можна зазначити, що дані утворення це істотна складова загальної структури здібностей людини. А формування та розвиток комунікативних та організаторських здібностей у людини це важлива складова її особистісного розвитку. Можна стверджувати, що фахівці, котрі крім професійних знань та навичок, розвивають свої психологічні особливості, а саме комунікативні та організаторські здібності, досягають кращих результатів у кар'єрі та мають кращі стосунки у колективі. Адже крім професійно важливої інформації володіють також вмінням організовувати взаємодію людей та доступно, чітко доносити інформацію до свого співрозмовника.

У ряді вітчизняних і зарубіжних досліджень виявляється взаємозв'язок загальних (інтелектуальних) здібностей з ефективністю керівництва [1]. Професійно-ділові здібності включають в себе вміння ставити цілі і завдання перед колективом, наполегливість, діловитість, вміння бачити нове, силу волі, рішучість, оперативність, здатність приймати рішення, здатність прогнозувати результати, аналітичні здібності, творча спрямованість в спеціальній управлінській діяльності, усвідомленість особистої відповідальності.

Розвиток комунікативних здібностей не можна уявити як лінійний процес послідовного проходження етапів. Організуючи операційні механізми створюють умови для розвитку функціональних механізмів, які в свою чергу, піднімаючись на новий якісний рівень можливостей, стимулюють нові прояви операційних механізмів, їх вдосконалення та розвиток. Однак слід підкреслити, що розвиток будь-яких здібностей відбувається в двох напрямках: по-перше, «причетності» окремих здібностей до системи діяльності, їх інтеграції, по-друге, пристосуванні окремих здібностей до предметного світу, до вимог діяльності, тобто входження до конкретних, приватним проявам загальних здібностей, які найбільшою мірою соціально обумовлені. До них відносяться і комунікативні здібності-вміння встановлювати контакти з людьми, слухати співрозмовника, інтерес до людей, такт у відносинах з працівниками.

Необхідно також відзначити, що однією з основних закономірностей розвитку здібностей є нерівномірність змін і гетерохронність фаз розвитку психічних функцій. Дане явище означає, що цей процес є, з одного боку, рівномірним і фазовим, який визначається віковими періодами суб'єкта; з іншого боку, окремі психічні функції проявляють підвищену активність у своєму розвитку в різні періоди життєвого і професійного шляху.

Для проведення експериментальної частини ми запросили двадцять добровольців, ними погодились бути студенти Національного авіаційного університету, які навчаються на різних спеціальностях, віком від дев'ятнадцяти до двадцять одного року. Метою нашого дослідження було визначення ступеню прояву обраних ознак. Для визначення рівня комунікативних та організаторських здібностей у респондентів нами була використана методика: «Оцінка комунікабельності та організаторських здібностей» («КОС-2» за Б.Федоришиним). Результати засвідчили, що у половини опитаних високі показники досліджуваної ознаки, у менше ніж чверті респондентів показники комунікативних і організаторських здібностей визначені нижче середнього та у близько третини опитаних рівень домагань середній. Такі дані зазначають, що у переважної більшості респондентів показники рівня комунікативних та організаторських здібностей вище середнього або середні, тобто це люди толерантні, знаходять спільну мову між собою, вміють виходити з конфліктних ситуацій, вимагають від себе багато, ставлять перед собою високі цілі та прямують до них. Високі та низькі показники виявлені не були, що не є нормою, адже рівень комунікативних та організаторських здібностей має дорівнювати можливостям та знанням людини, а в

нашій групі досліджуваних всі були з високою навчальною успішністю.

### **Список літератури**

1. Мальцева Ю.А., Яценко О.Ю. Психология управления. Екатеринбург, 2016.
2. Шевцова О. М. Розвиток аутопсихологічної компетентності майбутніх фахівців соціономічної сфери засобами акмеологічних технологій. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. Вип. 2. Т. 2. Херсон, 2018. С. 114-119.

*Науковий керівник: Шевцова О. М.,  
к. психол. н., доцент*